

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Tribunal de Première Instance i Bruxelles ved kendelse af 11. januar 1974, for ret:

1. En medlemsstats krav om et ægthedscertifikat — der er vanskeligere at opnå for importører af et ægte produkt, som behørigt er i fri omsætning i en anden medlemsstat, end for de importører, der indfører det samme produkt direkte fra oprindelseslandet — er en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, der er uforenelig med traktaten.
2. Den omstændighed, at en aftale begrænser sig til at tillade anvendelsen af sådanne nationale bestemmelser eller ikke er til hinder herfor, er ikke i sig selv tilstrækkelig til at frakende aftalen retsvirkninger.

Lecourt	Donner	Sørensen	Monaco	Mertens de Wilmars
Pescatore	Kutscher	Ó Dálaigh	Mackenzie Stuart	

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. juli 1974.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT A. TRABUCCHI FREMSAT DEN 20. JUNI 1974 ¹

Høje Ret.

1. I 1970 blev nogle dusin flasker whisky af to kendte britiske mærker, som i Frankrig var blevet købt hos producentens enekoncessionshaver, efter behørigt

at være blevet importeret og fortoldet, indført til Belgien med henblik på salg dér.

Produktet blev af producenten behørigt tappet på originale flasker, på hvilke køberne (den forretningsdrivende Gustave

¹ — Oversat fra italiensk.

Dassonville og hans son Benoît), før flaskerne blev udbudt til salg, påsatte en etikette, hvorpå der blandt andet forekom den trykte påtegning »British customs certificate of origin« fulgt af en håndskreven angivelse af flaskens nr. og dato for attesten på, at den påbudte sikkerhedsstilling var blevet udbetalt til den franske administration. Ved en undersøgelse foretaget af en inspektør, der var tilknyttet levnedsmiddelkontrollen, i et spirituslager i Uccle, som tilhørte d'herren Dassonville, blev det konstateret, at firmaet ikke var i besiddelse af varens oprindelsescertifikat, som var udstedt af de britiske myndigheder. Selv om produktets ægthed ikke blev bestridt, anlagde anklagemyndigheden straffesag imod disse importører, idet de blev tiltalt for at have begået falsk ved at påsætte den ovennævnte etikette og de ovennævnte påskrifter og derved at have overtrådt såvel artikel 2 i den belgiske arrêté-royal nr. 57 af 20. december 1934 vedrørende brændevin som artikel 1 i den samme arrêté og for at have importeret, solgt, udbudt til salg, været i besiddelse af og transporteret whisky med betegnelsen »Scotch Whisky«, behørigt godkendt af den belgiske regering, uden at varen var ledsaget af et dokument, som officielt attesterede retten til denne betegnelse. Det forhold, at dokumentet mangler, kan medføre, at de to forseelser, som er sanktioner — i værste fald med frihedsberøvelse — må anses for begået.

Tribunal de Bruxelles bemærker i sin forelæggelseskendelse til Domstolen, at de regler, som gælder i Belgien for oprindelsesbetegnelser, kan bevirke en fuldstændig isolering af det belgiske marked, i særdeleshed når andre medlemsstater, som f. eks. Frankrig, ikke kender lignende bestemmelser vedrørende oprindelsescertifikater; dette har den følge, at tredjemænd, som køber i disse stater, ikke er i stand til at skaffe sig det dokument, som kræves ved indførsel til Belgien.

Stillingen som »eneimportør« af de omhandlede produkter, som de to virksomheder, der er indtrådt som erstatningssøgende i straffesagen for at beskytte deres

rettigheder som eneforhandlere af disse produkter, gør krav på for Belgien, dækker over et vigtigt aspekt i denne sag. Den belgiske dommer bemærker, at den eneretsaftale, som er indgået mellem disse to virksomheder og de britiske producenter, er blevet meddelt Kommissionen rettidigt, og at denne indtil nu ikke har indledt den i artikel 9 i forordning nr. 17 nævnte procedure. Kommissionen meddeler på sin side i sine indlæg i denne sag, at dens kompetente kontorer for øjeblikket undersøger en vigtig sag om en eneretsaftale mellem en whiskyproducent og en fransk koncessionshaver særligt vedrørende udførselsforbudet, som for så vidt det her interesserer os, synes at genfindes i de eneretskontrakter, som er indgået mellem hver af de to belgiske virksomheder, der er indtrådt som erstatningssøgende, og de respektive britiske leverandører.

Under hensyn til den restriktive virkning for samhandelen mellem medlemsstater, som kan følge af anvendelsen af den gældende belgiske lovgivning og af kravene fra de ovennævnte »eneimportører«, har Tribunal de Bruxelles spurgt Domstolen:

1. Skal artiklerne 30, 31, 32, 33 og 36 fortolkes således, at en national bestemmelse, som navnlig forbyder import af en vare som brændevin, der bærer en af en national regering behørigt godkendt oprindelsesbetegnelse, betragtes som en kvantitativ restriktion eller som en foranstaltning med tilsvarende virkning, når sådanne varer ikke ledsages af en officiel attest fra eksportlandets regering vedrørende retten til denne betegnelse?
2. Er en aftale, der kun, hvor den er kombineret med en national ordning om oprindelsescertifikat, har til følge, at konkurrencen begrænses, og samhandelen mellem medlemsstaterne påvirkes, ugyldig, når aftalen kun tillader eller ikke hindrer eneimportørens udnyttelse af denne ordning til af forhindre parallelimport?

2. Kravet om oprindelsescertifikat for varer, som kommer fra andre stater, anvendes inden for de frie samhandelszoner, hvor det i mangel af en ydre fælles toldtarif er nødvendigt at skelne mellem de produkter, som har oprindelse inden for zonen og derfor er i fri omsætning og produkter fra tredjelande.

I vort tilfælde har dette krav imidlertid ikke en toldmæssig funktion, men har udelukkende til formål at beskytte respekten for de oprindelsesbetegnelser, som er godkendt af de belgiske myndigheder.

I mangel af en fællesskabsretlig definition er en medlemsstat klart berettiget til at acceptere den definition af et typeprodukt, som er givet af de kompetente myndigheder i det producerende tredjeland, for — under overholdelse af internationale aftaler — at beskytte oprindelsesbetegnelsen for fremmede produkter.

Det, der inddrages i sagen ved det første spørgsmål, er ikke, om de nationale lovgivninger, der har til formål at beskytte varernes oprindelse, er i overensstemmelse med traktaten, men blot lovligheden af det særlige middel, som den belgiske lovgivning har anvendt vedrørende bevist for, om produktet er i overensstemmelse med den retlige definition. Dette middel består i at kræve et oprindelsescertifikat, der er udstedt af myndighederne i det land, hvor varerne er blevet produceret, selv i tilfælde, hvor varerne allerede behørigt er bragt i fri omsætning i en medlemsstat.

Den frygt, Tribunal de Bruxelles nærer for, at dette krav hæmmer den fri bevægelse mellem medlemsstaterne, endog i en sådan grad, at denne i visse tilfælde helt forhindres, er givet begrundet. Det ville klart forholde sig sådan, hvis man krævede et oprindelsescertifikat udstedt direkte i den belgiske importørs navn; eller hvis de nationale myndigheder, endog uafhængigt af oplysninger fra modtageren af varen, krævede det originale certifikat uden mulighed for forevisning af ækvivalente kopier, endog selvom disse er gjort autentiske ved lov. Disse krav

kan altså ikke — selv ikke isoleret betragtet — let opfyldes af den, som køber produkterne i andet led i en medlemsstat i Fællesskabet med henblik på genudførelse til Belgien.

Jeg vil imidlertid uden nu at opholde mig mere ved disse ydertilfælde koncentrere min undersøgelse om det mere generelle spørgsmål, om et krav om oprindelsescertifikat for varer, der bærer en betegnelse, som behørigt er blevet godkendt i importstaten, er foreneligt med fællesskabsretten.

Kravet om oprindelsescertifikat, som udstedes af produktionslandets myndigheder på eksporttidspunktet, har en restriktiv virkning på varebevægelsen mellem medlemsstaterne på grund af de praktiske vanskeligheder for dem, der handler i andet led, og som normalt begrænser sig til at købe et parti af en større leverance hos enekoncesionshaveren, med at opnå certifikatet. Selv om tredjemænd også teoretisk set har mulighed for senere at anmode de britiske myndigheder om certifikatet, gør nødvendigheden af at opgive en række præcise data, som gør det muligt nøjagtigt at identificere det parti, som er genstanden for en bestemt eksportforretning, det praktisk meget vanskeligt for ikke at sige fuldstændigt umuligt at opnå dette certifikat og især vedrørende små mængder, som hidrører fra større partier. Dette gælder så meget mere, når de enkelte enekoncesionshavere i de forskellige medlemsstater ikke på nogen måde er indstillet på at samarbejde med andre forretningsdrivende — f.eks. ved ikke altid at give dem de nødvendige data til identificeringen af partiet — enten fordi de har indgået en formel aftale med eksportøren om ikke at eksportere, eller fordi de vil undgå at forstyrre en bekvem territorial opdeling af markederne. Heraf følger i praksis, at de forskellige markeder bliver uigennemtrængelige for frie varebevægelser, som kun kan ske ensrettet i fastlagte spor med de velkendte muligheder for objektivt uberettigede differentieringer i prisniveauet for samme produkt i de forskellige medlemsstater.

Rent faktisk kan de omhandlede produkter kun importeres lovligt til Belgien af producenterne koncessionshavere og eneforhandlere, idet disse er de eneste, som får direkte leverancer, og som således uden besvær kan få oprindelsescertifikatet.

Den mulighed, tredjelande har for til Belgien at importere original scotch whisky ved at degradere den til en artswhisky, giver ikke — da den strider mod de økonomiske love — tilstrækkelig mulighed for at anskue den ovenfor beskrevne situation på en anden måde.

Vi genfinder her en situation, som frembyder analogier med den situation, Domstolen har beskæftiget sig med i sagerne Grundig-Consten. Men der er ligeledes vigtige forskelle. For det første følger den restriktive virkning for de frie varebevægelser og for konkurrencen, som her ikke hidrører fra varemærkeretten men fra bestemmelserne vedrørende beskyttelsen af varers oprindelsesbetegnelse, objektivt og nødvendigvis af selve loven, som kan anvendes, uden at der kræves et initiativ fra interesserede enkeltpersoner. Mens varemærket dengang udtrykkeligt blev anvendt i de enkelte virksomheders egen interesse med henblik på at udelukke parallelimport af produkter fra samme fabrikant, tilsigter de retlige sanktioner i vor sag at sikre overholdelsen af et retligt krav, der var skabt for at beskytte en offentlig interesse, og som i importstaten hovedsageligt falder sammen med forbrugernes interesse i at kunne bestemme varernes kvalitet. Mens der i Grundig-sagen var tale om en uoverstigelig juridisk hindring i national ret for den parallelimport af varemærke-beskyttede produkter på grund af den absolutte eneret, som direkte var garanteret den nationale varemærkeindehaver, findes der ikke i den foreliggende sag noget retligt forbud mod parallel import til Belgien af de produkter, som bærer en oprindelsesbetegnelse; hertil kræves kun et dokument, som enhver teoretisk kan være i besiddelse af, og som særskilt betragtet utvivlsomt er et effektivt middel til at kontrollere produktets ægthed.

3. I forbindelse med det første spørgsmål drejer det sig om at opstille de kriterier, som kan gøre det muligt for den nationale dommer at afgøre, om reglerne om oprindelsescertifikater, hvis anvendelse påberåbes, er forenelige med traktaten. I den henseende er den første regel, som har betydning, artikel 30 vedrørende forbudet mod kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning.

Diskussionen må dog først og fremmest frigøres fra spørgsmålet — efter vor mening fejlagtige — formulering. Jeg har bemærket, at når de restriktive virkninger på varebevægelserne mellem medlemsstaterne ikke skyldes en national foranstaltning, som er uforenelig med traktaten, men simpelthen hidrører fra den samtidige eksistens af forskellige nationale lovgivninger, kan disse ulemper i princippet kun fjernes ved en tilnærmelse af lovgivningerne efter den i traktaten fastsatte fremgangsmåde. Man kunne spørge sig selv, om dette ikke ligeledes er tilfældet i den foreliggende sag. Man kunne faktisk mene, at de vanskeligheder, man beklager sig over, kunne formindskes væsentligt, hvis også den franske lovgivning, ved import og afsætning af Scotch whisky i Frankrig, stillede de samme krav vedrørende oprindelsescertifikat som den belgiske lovgivning, således at en ny kontrol ved passagen af grænsen til Belgien ville blive fuldstændig overflødig. Dette kunne føre til den anskuelse, at den situation, som er opstået i vor sag, afhænger af de objektive forhold, som skyldes de nationale lovgivningers forskelligartethed, og kun kan afhjælpes ved proceduren for indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne.

Men det er ikke ad den vej, problemet skal løses. For det første kan man kun tale om indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne i det omfang, de pågældende nationale bestemmelser ikke i sig selv er forbudt af traktaten. Denne undersøgelse af foreneligheden har således logisk prioritet frem for løsningen af de vanskeligheder, som er konstateret ved henvisnin-

gen til proceduren for den indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne.

Desuden hviler diskussionen på en sofisme: i virkeligheden skyldes den restriktion af samhandelen, som i den nærværende sag er blevet konstateret mellem Frankrig og Belgien, ikke den omstændighed, at den franske lovgivning ikke stiller samme formkrav som den belgiske lovgivning, men derimod, at denne sidstnævnte stiller et formkrav, som andre opkøbere på det franske marked ikke er i stand til at opfylde. I øvrigt er det fuldstændigt umuligt med sikkerhed at bekræfte, at en tredjemand — selv i tilfælde hvor den franske lov stillede samme formkrav som den belgiske lov til import af disse produkter til Frankrig — som for eksempel kun købte et enkelt parti af den sending varer, som enekoncessionshaveren har importeret til Frankrig, kunne få en kopi af oprindelsescertifikatet fra denne eller fra en senere opkøber. Hertil er det faktisk nødvendigt, at den franske lovgivning pålægger enekoncessionshaveren at udstede en kopi af dette dokument efter anmodning fra disse købere eller fra tredjemænd, som har købt de importerede varer endog i andet eller tredje led, og at det efter adskillige omsætningsled og følgende underopdelinger af varepartierne endnu er muligt at rekonstruere alle mellemlidene.

Vi kan således slutte, at de vanskeligheder, man som følge af kravet om et oprindelsescertifikat har konstateret for samhandelen mellem medlemsstaterne, direkte hidrører fra lovgivningen i den stat, som foreskriver dette certifikat. Vi skal således nu betragte dette krav for enelighed med fællesskabsretten i henseende til forbudet mod kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning.

4. Mens begrebet kvantitativ restriktion er ret præcist og falder sammen med kontingentet, er begrebet foranstaltning med tilsvarende virkning vanskeligere at definere, da den heraf følgende restriktive virkning for indførslen og udførslen

kun er indirekte og skyldes den mangfoldighed af midler, som kan bidrage til at fremkalde en virkning af denne art.

Kommissionen har haft lejlighed til at afgrænse dette begreb ved løsning af den opgave, traktatens artikel 33, stk. 7 pålægger den. I medfør af denne bestemmelse har den ved direktiver, udstedt på forskellige tidspunkter, foreskrevet afskaffelsen af foranstaltninger med tilsvarende virkning som kontingenter, der består på traktatens ikrafttrædelsestidspunkt. Især har direktiv af 22. december 1969 (EFT-specialudgave 1970 (I), s. 10; original reference JO 1970, nr. L 13/29) betydning for os: den påbyder afskaffelsen af »foranstaltninger, andre end dem, der anvendes uden forskel på indenlandske varer og importerede varer, som udgør en hindring på den import, der under disse foranstaltninger ville have kunnet finde sted, herunder de, der gør importen mere vanskelig eller byrdefuld end afsætningen af indenlandske varer« (artikel 2, stk. 1).

Ifølge stk. 2 i den samme artikel er særlig omfattet de »foranstaltninger, som gør importen eller afsætningen af de importerede varer på ethvert trin i omsætningen afhængig af en betingelse — som ikke er en formalitet — som kræves alene af importerede varer, eller af en anden betingelse og mere vanskelig at opfylde end den, der kræves af indenlandske varer«.

Foruden disse foranstaltninger foreskriver artikel 3 også afskaffelse af foranstaltninger, som regulerer afsætningen af varer, særlig med hensyn til deres identifikation, og som anvendes uden forskel på indenlandske varer og importerede varer og »hvis restriktive virkninger på den frie omsætning af varer overskrider rammen for virkninger, der er karakteristiske for bestemmelser for handelen«. Ifølge den samme artikel er dette navnlig tilfældet, »når de restriktive virkninger på den frie omsætning af varer ikke står i forhold til det tilstræbte resultat — når det samme mål kan nås ved et andet middel, som i mindre grad hæmmer

samhandelen med udlandet«. Kommissionen har her anvendt et almengyldigt kriterium, som regulerer iværksættelsen af begrænsninger, der indrømmes af hensyn til den fulde virkning af de fundamentale friheder, som ligger til grund for fællesmarkedet.

Den nationale ordning vedrørende oprindelsesbetegnelsen er én side af reglerne for handelen. Den beføjelse, som man stadig må anerkende for medlemsstaterne inden for denne sektor, skal udøves under hensyntagen til de strenge begrænsninger, som er skabt ved EØF-traktaten. Den frie bevægelighed inden for Fællesskabet for varer, som er i fri omsætning i en medlemsstat, er et af traktatens grundlæggende principper. En statslig handelsordning, forskellig fra en kontingenterende foranstaltning, som betragtes i den sammenhæng, hvor den finder anvendelse, i alvorlig grad kan hæmme samhandelen mellem medlemsstaterne med bestemte varekategorier, skal i princippet betragtes som en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion.

I strid med hvad den britiske regering mener, er anvendelsen af forbudet mod foranstaltninger med tilsvarende virkning som kontingenter ikke betinget af, at der konkret sker nogen kvantitativ nedsættelse af varebevægelserne mellem medlemsstaterne. I overensstemmelse med den linje, Domstolens praksis har fulgt i sager vedrørende toldspørgsmål og foranstaltninger med tilsvarende virkning, og som honorerer logiske og praktiske krav, får forbudet automatisk virkning ved den ene omstændighed, at de pågældende foranstaltninger, selv om de ikke er af diskriminerende eller protektionistisk karakter, er en uberettiget byrde for importørerne, hvilket gør dem egnede til at fremkalde ulovlige restriktioner af samhandelen inden for Fællesskabet (jf. dom nr. 2-3/69, *Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders*, Recueil 1969, s. 221 ff.). Dette er i fuld overensstemmelse med traktatens tekst, som efter afslutningen af overgangsperioden undtages frit og automatisk forbyder såvel

de kvantitative restriktioner som foranstaltningerne med tilsvarende virkning, uafhængigt af beviset for de kvantitative virkninger, den pågældende foranstaltning i det konkrete tilfælde har haft på samhandelen. Ellers burde man ud fra det synspunkt, som vi kritiserer her, ligeledes anerkende opretholdelsen af kontingenteringen, når det viser sig, at mængden af den importerede vare har været mindre end kontingentet.

5. EØF-traktatens artikel 36 tillader dog medlemsstaterne at fravige fra forbudet mod kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkninger til særlige formål og med fastlagte begrænsninger. Denne undtagelsesmulighed er specielt hjemlet for at tillade medlemsstaterne at opfylde deres funktioner vedrørende beskyttelsen af industriel og kommerciel ejendomsret og til beskyttelsen af den offentlige sædelighed og sundhed etc.

Det drejer sig om en undtagelsesbestemmelse, der som sådan skal fortolkes indskrænkende, og som gør det muligt for medlemsstaterne at beskytte forskellige nationale interesser, der er forbundet med udøvelsen af eneret.

Beskyttelsen af produkters oprindelsesbetegnelse indgår afgjort i området for beskyttelsen af industriel og kommerciel ejendomsret, hvorfor artikel 36 hjemler de nødvendige undtagelser fra forbudet mod kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning. Staterne kan dog på basis af denne regel kun gøre brug af disse undtagelser med henblik på at beskytte deres egne interesser og ikke for at beskytte andre staters interesser. Således kan for eksempel de begrænsninger i den frie bevægelighed, som en stat på basis af den nævnte regel kan fremkomme med til beskyttelse af den offentlige sundhed, ikke i noget tilfælde berettige begrænsninger af indførslen af produkter, som skønnes skadelige, for derved at beskytte den offentlige sundhed hos befolkningen i andre medlemsstater. Artikel 36 tillader udelukkende hver stat at beskytte sine egne

nationale interesser. Enhver stat kan følgelig, for at beskytte den industrielle og kommercielle ejendomsret, udelukkende vedtage begrænsninger i de frie varebevægelser med henblik på beskyttelse af de subjektive rettigheder og økonomiske interesser, som falder inden for deres kompetenceområde.

Set fra ejendomsrettens synsvinkel er det klart, at beskyttelsen af oprindelsesbetegnelsen hænger sammen med producentens økonomiske interesse. Hvis det drejer sig om et udenlandsk produkt, og i særlig grad hvor det drejer sig om et produkt fra et tredjeland, ligger beskyttelsesinteressen uden for den beskyttelseszone, artikel 36 hjemler hver medlemsstat. Vedrørende oprindelsesbetegnelsen er det således den producerende stat og ikke importstaten, som har adgang til at påberåbe sig artikel 36's bemyndigelse til at opstille de betingelser (vedrørende for eksempel fabrikationen, etiketteringen, salget), som den skønner nødvendige for at garantere beskyttelsen af det originale produkt.

Når producentstaten er et tredjeland i forhold til Fællesskabet, som det i den foreliggende sag var tilfældet med Storbritannien, kan de medlemsstater, som har indgået internationale aftaler med dette land for så vidt angår beskyttelsen af deres typiske produkter, vedtage alle de nødvendige foranstaltninger i den forbindelse men under respekt af de grænser, som fællesskabsretten fastsætter for deres handlefrihed. Det vil givet hverken være i overensstemmelse med ånden i EØF-traktatens artikel 36 eller denne bestemmelsesfunktion, hvis man i større eller mindre grad tillader undtagelser fra de frie varebevægelser inden for Fællesskabet over for enkelte stater, afhængigt af deres forskellige internationale forpligtelser over for tredjelande.

Det er måske i betragtning af dette, at de erstatningssøgende har søgt at motivere anvendelsen af artikel 36 udelukkende med henblik på beskyttelsen af den offentlige sundhed i importstaten. Man kan, som Kommissionen bemærker, med dette formål begrunde forbudene mod

indførsel af skadelige produkter i staten men derimod ikke de vanskeligheder ved at indføre et produkt, som simpelthen er forbundet med dets betegnelse. Vi har set, at intet stiller sig hindrende i vejen for at Scotch whisky, som ikke er forsynet med oprindelsescertifikat, indføres og sælges i Belgien, hvis den slet og ret kaldes whisky.

Jeg mener således, at man helt kan udelukke, at artikel 36 hjemler en medlemsstat ret til at anvende kvantitative foranstaltninger med tilsvarende virkninger som kontingenteringer på indførsler fra andre medlemsstater med henblik på beskyttelsen af oprindelsesbetegnelsen for produkter fra tredjelande.

6. Hvorom alting er, står det, selv om man abstrakt kunne betragte artikel 36 som anvendelig, alligevel fast, at en undtagelse, der er begrundet i denne bestemmelse, kun kan tillades på den betingelse, at de forbud eller de restriktioner, medlemsstaterne har opstillet for at forfølge de fastlagte mål, ikke er midler til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

I overensstemmelse med et almengyldigt kriterium for anvendelsen af de regler, som hjemler afvigelser fra fællesmarkedets fundamentale principper, er undtagelserne fra forbudene i artikel 30 i øvrigt kun tilladt i det omfang, som er strengt nødvendigt for at forfølge det lovlige formål. Blandt alle de foranstaltninger, som kunne føre til dette mål, er kun de tilladte, som i mindst grad forstyrrer fællesmarkedets funktion; dette er i overensstemmelse med Domstolens retspraksis.

Dette generelle fortolkningskriterium, som begrænser staternes ændringsbeføjelse, går — som vi har set det — i samme retning som det, som findes i den sidste del af artikel 3 i Kommissionens ovennævnte direktiv af 22. december 1969.

Man må således se, om de omhandlede begrænsninger er berettiget i henseende til deres overensstemmelse med målene

således at forstå, at de ikke indebærer alvorligere restriktioner end nødvendigt er; i dette tilfælde kunne man mene, at der er sket en krænkelse af selve den grænse, som artikel 36 udtrykkeligt opstiller ved at forbyde »skjult begrænsning« for samhandelen inden for Fællesskabet. Vi bør ligeledes undersøge, hvorvidt disse restriktioner, endog i tilfælde af manglende forskelle i behandlingen i forhold til lignende nationale produkter, rent faktisk ikke medfører en uberettiget ulighed i behandlingen af fællesskabsborgerne og således en vilkårlig forskelsbehandling. Det kan måske forekomme en smule kunstigt at betragte disse to betingelser hver for sig, idet det er svært at forstå, at en restriktion kan antages ikke at gå ud over formålet i den ovenfor angivne betydning når den har til følge at skabe en vilkårlig forskelsbehandling. Hvis man kan være af den opfattelse, at en indførselsrestriktion er det eneste adækvate middel til at nå et af de ved artikel 36 tilladte mål, kunne man i princippet udelukke, at de uligheder i behandlingen, som udspringer heraf, kan betragtes som vilkårlige forskelsbehandlinger. Omvendt synes en uberettiget ulige behandling at indebære, at der til opnåelse af det legale mål findes midler, der adskiller sig fra det, som fremkalder denne ulighed. Imidlertid kan man for at få klarhed i fremstillingen gå videre på grundlag af en særskilt undersøgelse af de betingelser, som skal være opfyldt for, at en afvigelse fra artikel 36 er lovlig.

7. Man kan for det første konstatere den vidtgående og uberettigede karakter af de allerede i indledningen nævnte restriktioner inden for omsætningen, som indebar et krav om, at oprindelsescertifikatet angiver navnet på den modtager i medlemsstaten, som gør brug af det til import og afsætning af produkterne. Der eksisterer absolut andre mindre restriktive midler end angivelsen af dette navn på certifikatet, som klart kan gøre det muligt at identificere det vareparti, som et oprindelsescertifikat refererer sig til, især når det drejer sig om et produkt,

som normalt bliver tappet på flaske på oprindelsesstedet. Følgelig indebærer en betingelse af denne art begrænsninger i samhandelen mellem medlemsstaterne, som ikke kan støttes på artikel 36, 1. pkt. Heller ikke afslaget på at acceptere godkendte kopier af originalcertifikatet er tilstedeligt.

Det skal nu undersøges, hvorvidt oprindelsescertifikatet har en mere restriktiv karakter end nødvendigt er, endog selv om det ikke skal tilvejebringes direkte ved importen i en bestemt medlemsstat, og selv om det desuden heller ikke skal være personligt.

Det er umuligt generelt og abstrakt at hævde, at kravet om oprindelsescertifikat er det eneste effektive beskyttelsesmiddel. Dette kan kun fastslås under henvisning til de forskellige produkters særlige kendetegn og under hensyn til den situation, hvorunder handelen med disse gennemføres. Det kan generelt — da oprindelsescertifikatets eksistensberettigelse og berettigelsen af den byrde, som dette kan medføre for samhandelen, vil være at beskytte producenterne mod svig og at give forbrugerne en kvalitetsgaranti — hævdes, at den omstændighed, at dette certifikat kræves af nogen som — uden egen skyld — har vanskeligt ved at opnå det, endog i tilfælde hvor der ikke er nogen rimelig tvivl om en vares lovmæssighed og ægthed, kan udgøre en unødvendig og følgelig uberettiget hindring for samhandelen. Denne iagttagelse falder sammen med det generelle restriktive princip vedrørende anvendelsen af undtagelsesbestemmelser, hvoraf et særligt aspekt er det kriterium, som er bekræftet i Domstolens dom i sag nr. 78/70 (Deutsche Grammophon) netop vedrørende anvendelsen af artikel 36, som kun anerkendes vedrørende industriel og kommerciel ejendomsret for at beskytte de rettigheder, som er det specifikke indhold af denne ejendomsret (Recueil 1971, s. 499, nr. 11).

Det er rigtigt, at man, når man vurderer den byrde for samhandelen, som kan følge af fastlagte bestemmelser vedrørende bevismidler for varers ægthed, ligeledes

må tage hensyn til de praktiske fordele, som kan følge af, at importstatens toldmyndigheder arbejder hurtigt. Men letelsen i disse myndigheders hverv må være en funktion af friheden i varernes bevægelighed. På det fællesskabsretlige plan er en simplificering af forvaltningens arbejde, som resulterer i en effektiv formindskelse af denne frihed for erhvervslivet, uforsvarlig.

Følgelig er den omstændighed, at man, når der ikke kan være tvivl om ægtheden af et produkt, som bærer en beskyttet betegnelse, og om dets overensstemmelse med den retlige definition, fortsætter med at kræve et certifikat, som den kommunitære forretningsdrivende kan have vanskeligheder ved at opnå, i strid med det generelle kriterium, der — som vi har set det — er bestemmende for anvendelsen af undtagelsesbestemmelserne.

På den anden side må det, selv når en vares ægthed ikke kan forekomme åbenbar (hvilket kan have grunde, som er fuldstændigt uafhængige af importørens adfærd, som f.eks. når det drejer sig om produkter, som ikke er fremstillet på oprindelsesstedet), være tilladt den pågældende, hvis han, uafhængigt af sin adfærd, er ude af stand til at skaffe sig et certifikat, ved ethvert rimeligt middel at bevise varens overensstemmelse med lovens krav.

Når fællesskabsretten selv kræver oprindelsescertifikatet for indførslen af bestemte varer til Fællesskabet, foreligger der en anden situation. Faktisk vil det ikke i dette tilfælde kunne medføre nogen ulempe for vareomsætningen inden for Fællesskabet, når varerne engang behørigt er blevet bragt i fri omsætning i en medlemsstat.

Følgelig og ialtfald uden at foregribe muligheden for at beskytte de offentlige og private interesser mod falsk ved hjælp af almindelige regler vedrørende vareefterligning og illoyal konkurrence og ligeledes uden at foregribe beviskraften i henhold til den nationale lovgivning om oprindelsescertifikatet i de tilfælde, hvor importøren kan disponere over dette, må

de importører, som ikke har modtaget varerne direkte fra oprindelseslandet, have ret til at bevise disses ægthed ved ethvert egnet middel.

8. For så vidt angår forbudet mod vilkårlig forskelsbehandling er det tilstrækkeligt at tilføje, at det forhold, at man anmoder en importør fra en medlemsstat om et oprindelsescertifikat, som det faktisk ikke står i hans magt at fremskaffe, når han for at opnå det har behov for en ikke-sandsynlig medvirken fra tredjemand, samtidig med at det udgør en alvorlig hindring for varebevægeligheden i Fællesskabet, ligeledes kan have en væsentlig forskelsbehandlende virkning, når dette krav også gælder ved markedsføringen af tilsvarende varer i den nationale produktion i betragtning af, at de kommunitære forretningsdrivende for disse sidstnævntes vedkommende normalt ikke har alvorlige vanskeligheder ved et skaffe sig oprindelsescertifikatet hos den lokale producent. Da denne restriktion ikke er nødvendig for at nå det lovligt anerkendte mål til beskyttelsen af de varer, som bærer oprindelsbetegnelser, munder den under alle omstændigheder ud i en vilkårlig forskelsbehandling, om ikke mellem importerede varer og indenlandske varer, så i det mindste mellem Fællesskabets erhvervsdrivende, indbyrdes for så vidt angår de effektive salgsmuligheder for det samme produkt i en bestemt medlemsstat. Ligeledes af denne grund overskrides således en uoverstigelig grænse, som artikel 36 udtrykkeligt har sat for den hjemlede undtagelsesmulighed.

9. Eftersom traktaten følgelig ikke tillader en medlemsstat at forbyde importen af produkter, som bærer en oprindelsbetegnelse, og som er i fri omsætning i en anden medlemsstat i Fællesskabet, af den ene grund, at importøren ikke råder over oprindelsescertifikatet, endog selv om der ikke er tvil om varernes ægthed, eller selv om denne kan bevises på en eller anden måde, får det andet spørgsmål, som vedrører fortolkningen af artikel 85 i forbindelse med vurderingen af den

eneretskontrakt, som er indgået mellem den belgiske enekoncessionshaver og den britiske producent, en helt igennem sekundær betydning i den konkrete sag.

Betragtet realistisk giver den tvist, som har foranlediget nærværende præjudicielle sag, mig imidlertid det indtryk, at den interesse, som var på spil, ikke så meget var bundet til beskyttelsen af oprindelsesbetegnelsen som — og måske mere snævert — til beskyttelsen af en situation uden konkurrence. Det er netop under denne synsvinkel, at det andet spørgsmål, der er stillet af Tribunal i Bruxelles, skal undersøges, et spørgsmål, som det er nemt at give et svar, som stemmer overens med den ensartede linje i denne Domstols retspraksis.

Ingen anden interesse end opretholdelsen af en eneretsstilling kan have foranlediget de belgiske koncessionshavere til at påberåbe sig en regel, som berører beskyttelsen af oprindelsesbetegnelsen for en vare, med hensyn til hvilken man i realiteten hverken drager oprindelsen eller dens fuldstændige overensstemmelse med den retlige definition i tvivl.

Det forhold, at der i eneretskontraktens tekst ikke findes nogen forpligtelse for koncessionshaveren eller forhandleren til ikke at gøre sin nationale ret gældende til at forbyde parallelimport, kan bestemt ikke gøre denne kontrakt uforenelig med traktatens artikel 85.

Vi ved, at den eneretskontrakt, som er indgået mellem den belgiske koncessionshaver og den britiske producent, ikke i Belgien har retsvirkninger over for eventuelle andre importører, og at enekoncessionshaverens initiativ, som har til hensigt at bringe den straf, som er hjemlet i den ovenfor nævnte belgiske lov vedrørende beskyttelsen af varernes oprindelsesbetegnelser i anvendelse, desuden ikke er nødvendigt. Da denne straffelov er anvendt *ex officio* på anklagemyndighedens initiativ, hidrører hindringen for samhandelen mellem staterne og følgerig for konkurrencefriheden væsentligst og direkte fra selve den nationale lovgivning, mens det forhold, at enekoncessionshavere evt. indtræder,

som erstatningssøgende i en straffesag af denne art, kun kan bidrage til at forværre de eventuelle tiltaltes stilling på det økonomiske plan men ikke til at fastlægge den restriktion af samhandelen, som direkte følger af et retligt forbud.

Desuagtet kan enekoncessionshaverens adfærd i Belgien — selvom den er juridisk irrelevant for anvendelsen af det forbud, den belgiske lovgivning har opstillet vedrørende beskyttelsen af oprindelsesbetegnelsen — ligeledes få betydning inden for området for den fællesskabsretlige konkurrenceret som et tegn på den konkurrencemodvirkende karakter, som aftaler eller samordnet praksis vedrørende samhandelen af de omhandlede produkter inden for Fællesskabet kan have.

De eneretsaftaler, som er indgået mellem koncessionshavere i medlemsstaterne og producenter i tredje, kan således have en restriktiv virkning på konkurrencen mellem medlemsstaterne på grund af den situation, som følger heraf, og som bør vurderes i sin helhed. Dette kan navnlig være tilfældet, når koncessionshavere ikke blot har forpligtet sig over for enerproducenten til ikke at genudføre direkte til andre medlemsstater men yderligere udviser en adfærd, som har til følge rent faktisk at hindre sådanne udførsler. Tallet være sammenstød af nationale love som f.eks., hvor en lov ved import kræver et certifikat, ved hvis opnåelse man er afhængig af velviljen hos tredjemænd, hvis interesse går imod en reel konkurrence for visse produkter, kan dette give anledning til en situation, hvor de nationale markeder rent faktisk er delt op, samtidig med at visse af disse markeder isoleres fra den interkommunitære samhandel med disse produkter. Det er i dette perspektiv, man kan forklare manglen på samarbejde fra de franske koncessionshavere side over for de tiltaltes anmodning om at få en kopi af oprindescertifikatet vedrørende partiet af Scotch Whisky.

Når en koncessionshaver ved hele sin adfærd (hvor det forhold, at han er indtrådt som erstatningssøgende og måske i

endnu højere grad, at han har indgivet anmeldelse til den offentlige anklager om indledning af en straffesag mod konkurrenten, endog selv om produktets ægthed og dets lovformelige overgivelse til fri omsætning i Fællesskabet ikke er draget i tvivl, udgør betydningsfulde elementer) viser, at han vil hindre eller fjerne parallelimport for at sikre sig eller bevare et faktisk monopol på sit mærkevarereprodukt på det nationale område og undgå enhver selv lovlig konkurrence inden for dette varemærkes rammer, og når den adfærd, som udvises af den samme producents andre koncessionshavere inden for fællesmarkedet, letter gennemførelsen af denne hensigt, kan man heraf udlede eksistensen af en samordnet prak-

sis, der har til hensigt at sikre den fuldstændige territoriale beskyttelse på det pågældende nationale marked: en praksis som i snæver forbindelse med den således beskyttede koncessionshavers eneretskontrakt kan gøre denne ulovlig.

Betragtet under denne synsvinkel og i den generelle økonomiske og juridiske sammenhæng, hvor den rent faktisk har været anvendt, kan den eneretskontrakt, som den belgiske dommer henviser til, således være ulovlig efter artikel 85, stk. 1. Men en afgørelse af denne art kan kun træffes på basis af en undersøgelse af de faktiske omstændigheder; følgelig falder dette i nærværende sag ind under den belgiske dommers kompetence.

10. Jeg foreslår således, at de af Tribunal de Bruxelles stillede spørgsmål besvares på følgende måde.

1. Et forbud mod til en medlemsstat at indføre udenlandske produkter, som bærer en beskyttet oprindelsesbetegnelse og allerede er i fri omsætning i en anden medlemsstat, udgør, når det kun er pålagt på grund af den omstændighed, at oprindelsescertifikatet ikke kan fremlægges, en foranstaltning med en tilvarende virkning som en kvantitativ restriktion, som i princippet er forbudt ved EØF-traktatens artikel 30, og som er ulovlig i medfør af artikel 36.
2. En kontrakt om enekoncession, som i sig selv er forenelig med EØF-traktatens artikel 85, kan falde ind under det ved denne bestemmelse fastlagte forbud, når den, betragtet i sin retlige sammenhæng og i alle de kontraktlige forbindelser som vedrører den samme producent, og under hensyntagen til den adfærd, som de forskellige koncessionshavere af det samme produkt har udvist på markedet og over for tredjemand, afslører en samordnet praksis, som tilstræber at gennemføre eller opretholde nationale markeders isolering fra den frie samhandel inden for Fællesskabet.